

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2017

-1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
-2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
-3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2018

-4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
-5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
-6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

-7 Suunnitelman laatijat
-8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2017

Puumalalaisten terveydentilassa on tapahtunut sairastavuusindeksillä mitattuna positiivista kehitystä 2006 vuodesta eteenpäin. Pärjäämme hyvin muihin Etelä-Savon kuntiin verrattuna, mutta naapurissa Taipalsaarella ja Savitaipaleella sairastavuusindeksi on huomattavasti matalampi.

Väestön määrä on jatkanut laskuaan ja huoltosuhde on verrokkikuntiin nähden toiseksi heikoin. Lapsiperheiden suhteelliseen osuuteen on syytä kiinnittää huomiota myös jatkossa, sillä kehitys on ollut laskeva. Positiivista kehitystä on tapahtunut koulutustason kasvussa, mikä on yleinen trendi valtakunnallisesti. Puumala on pysynyt jo pidemmän aikaa myös muuttovoittoisena.

Sotkanetin indikaattorit eivät näytä vielä työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden alentumista, mikä on tapahtunut vuosien 2016 ja 2018 välisenä aikana. Toki Puumala on hyötynyt maan talous- ja työllisyyskehityksestä, mutta vähintäänkin pitkäaikaistyöttömyyden vähentymisessä voi perustellusti olettaa taustalla vaikuttavan kuntatason toimenpiteet.

Taloudellinen tilanne

Puumalan taloustilanne on kehittynyt positiivisesti lähes kaikilla valituilla mittareilla. Lainakanta on pienentynyt suunnitellusti ja suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2016 toiseksi paras verrokkikuntiin nähden.

Lapset ja lapsiperheet

Lapsiperheiden hyvinvointi on kohentunut. Sekä toimeentulotukea saaneiden perheiden määrä että lapsiperheiden pienituloisuusaste on pienentynyt, mitä voidaan pitää erinomaisena kehityssuuntana. Myös ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien suhteellinen osuus kääntyi vuonna 2016 laskuun.

Päivähoidossa olevien lasten osuus on jatkuvasti kasvanut, mikä on uuden varhaiskasvatustalouden pyrkimyksenä. Vuonna 2016 puumalaisista 3-5-vuotiaista lapsista 84 % oli päivähoidossa. Vuonna 2018 käyttöön otettua kotihoidontuen kuntalaisia on tähän mennessä hakenut 3 perhettä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta merkittävää on se, että lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä olevien 0 - 17-vuotiaiden osuus on ollut kasvussa ainakin aikavälillä 2015-2017. Tätä ei kuitenkaan pidä leimata yksioikoisesti huonoksi suunnaksi, sillä toteuma voi kertoa siitä, että tuolla aikavälillä palvelujen piiriin pääsy on parantunut. Kehitystä ja sen taustatekijöitä on kuitenkin syytä seurata huolella.

Yksinhuoltajaperheiden suhteellinen osuus on kasvussa (+16 %). Erotukea on Puumalassa vuonna 2018 annettu verkon kautta ja yhteistyössä järjestöjen yms. kanssa. On kuitenkin vielä hyvä painottaa avun tarjoamista kunnan peruspalveluiden yhteydessä ja ohjata kuntalaisia esim. vertaistukiryhmiin.

Nuoret ja nuoret aikuiset

Nuorten toimeentulo ja nuorisotyöttömyys ovat kehittyneet suotuisasti niin kuntatasolla kuin verrokkikuntiin verrattuna. Huolestuttavaa kuitenkin on se, että edelleen Puumalassa on verrokkikuntiin nähden isompi osuus mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden perusteella työkyvyttömyyseläkkeellä olevia nuoria aikuisia.

Nuorisopsykiatrian avohoitokäyntien ja psykiatrian laitoshoitopäivien (0-16-vuotiailla) kehitys vaikuttaa indikaattoreiden valossa huolestuttavalta ja asiaa on syytä selvittää yhdessä Essoten kanssa tarkemmin.

Työikäiset

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työikäisten suhteellinen osuus on ollut laskeva niin kokonaisuudessaan kuin sairausryhmittäin tarkasteltuna. Vielä olemme kuitenkin maakuntaan verrattuna korkeammalla tasolla. Erityistä positiivista kehitystä on tapahtunut mielenterveysperustein myönnettyjen sairauspoissaolojen laskussa ja vuonna 2017 Puumalan tilanne oli verrokkikuntien paras. Lievä laskusuuntaus näkyy myös kokonaisuudessaan sairauspoissaoloissa.

Työikäisten kohdalla huolestuttavaa on se, että Puumalassa on verrokkikuntiin nähden paljon vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidettuja ja suunta on kasvava. Samansuuntainen havainto on tehtävissä, kun tarkastellaan ns. PYLL-indeksiä eli ennenaikaisesti menetettyjä elinvuosia. Puumalassa on ollut aikavälillä 2010-2014 (maakunnan tasolla) kolmanneksi eniten menetettyjä elinvuosia heti Joroisten ja Mäntyharjun jälkeen. Sairausryhmittäin tarkasteltuna Puumalassa korostuu etenkin verenkiertoelinten sairaudet sekä etenkin miehillä pahanlaatuiset kasvaimet ja alkoholiperusteiset sairaudet ja alkoholikuolemat.

Ikäihmiset

Puumalalaisten dementia-indeksi on edelleen yli maan keskitason ja korkein verrokkikuntiin nähden. Viimeisin tieto on vuodelta 2015 ja tuolloin laskua edellisvuoteen oli tapahtunut kuitenkin viitisen prosenttia.

Ikäihmisten toimeentulo näyttää parantuneen, sillä keskimääräiset kokonaiseläkkeet ovat kasvussa ja toisaalta toimeentulotukea saaneiden ikäihmisten osuus laskussa.

Yhä useampi puumalalainen 75-vuotta täyttänyt henkilö asuu kotona ja yksin. Kotona asuvia on selvästi enemmän kuin esimerkiksi naapurikunta Sulkavalla ja nelisen prosenttiyksikköä vähemmän kuin Etelä-Savossa keskimäärin.

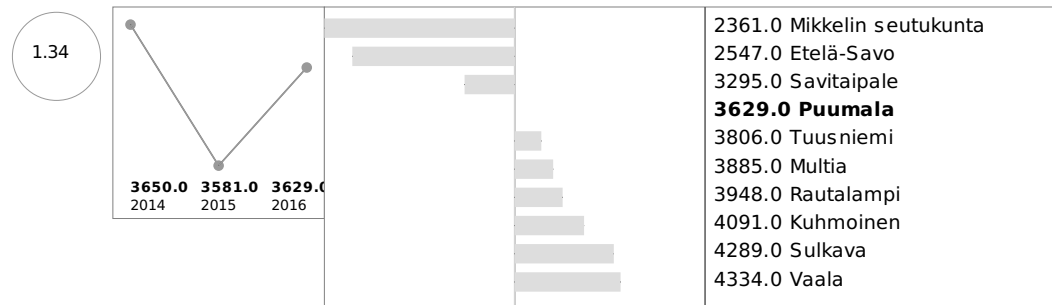
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Talous

Tulot

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

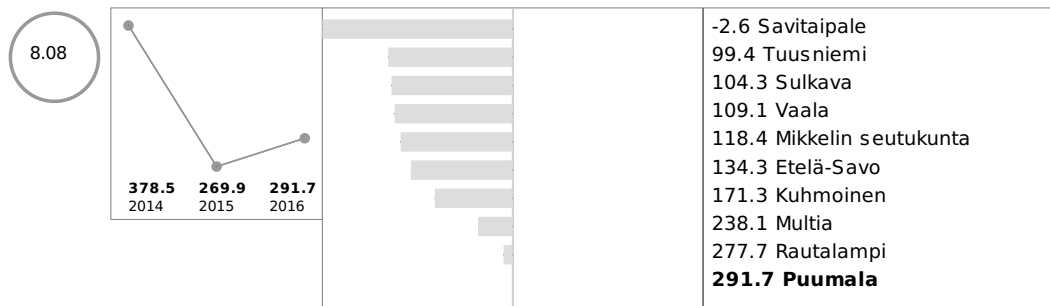
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

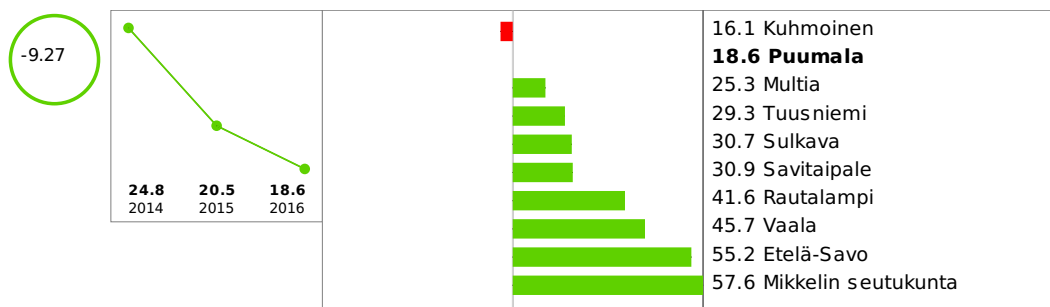
Vuosikate, % poistoista

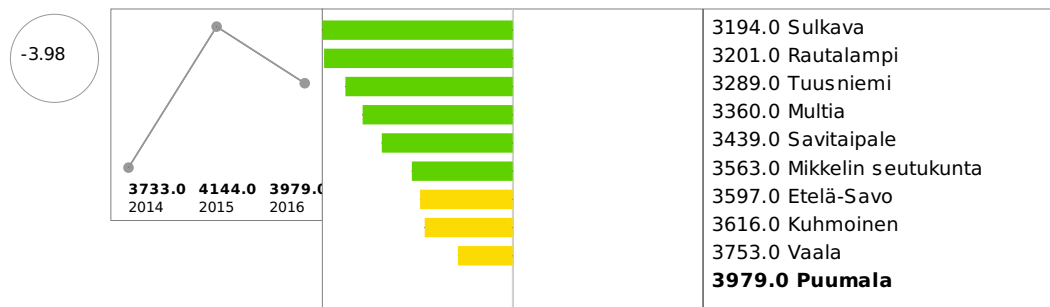
Lainakanta, euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

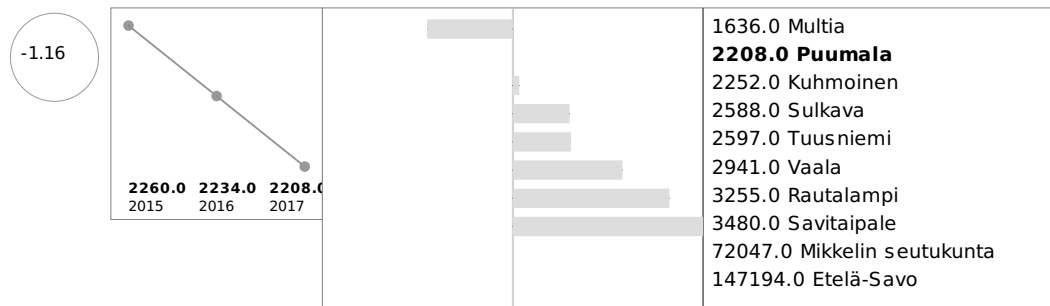
Verotulot, euroa / asukas

Elinvoima

Väestö

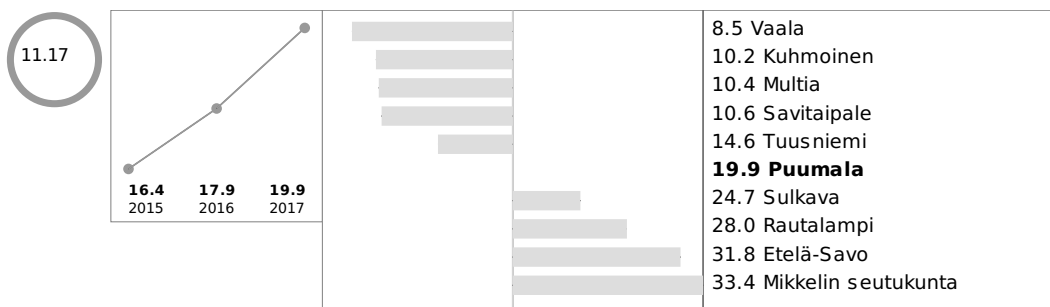
Väestö 31.12.

Huoltosuhde, demografinen

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

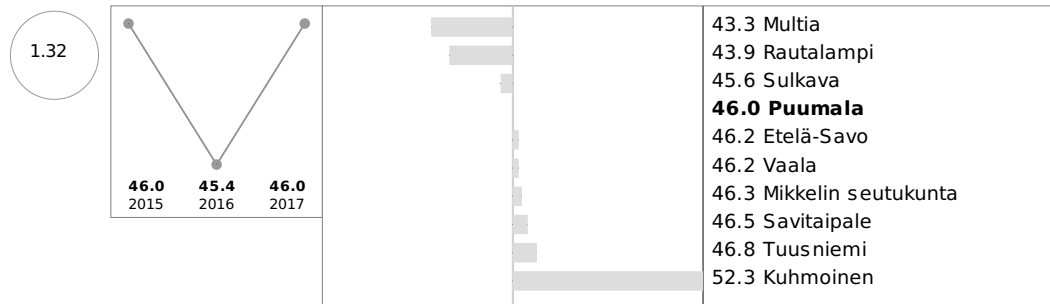
Lapsiperheet, % perheistä

Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

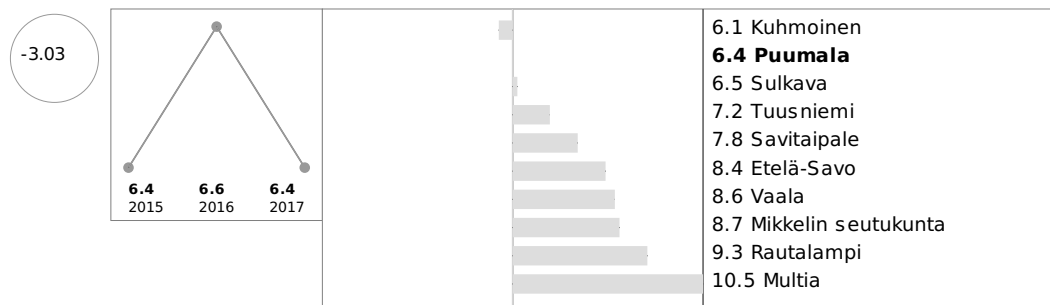
Koulutustasomittain

0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

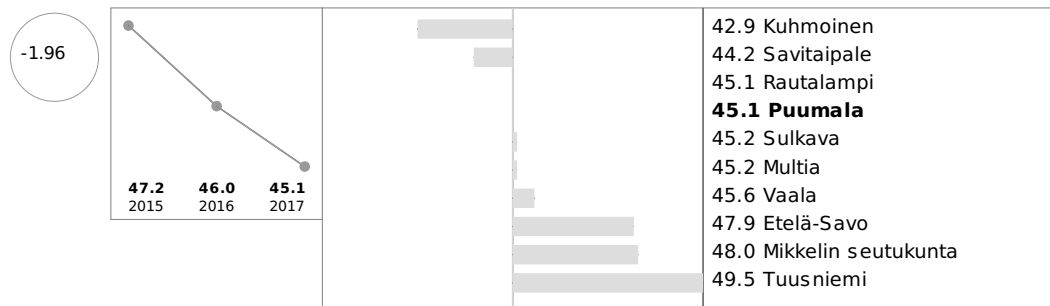
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

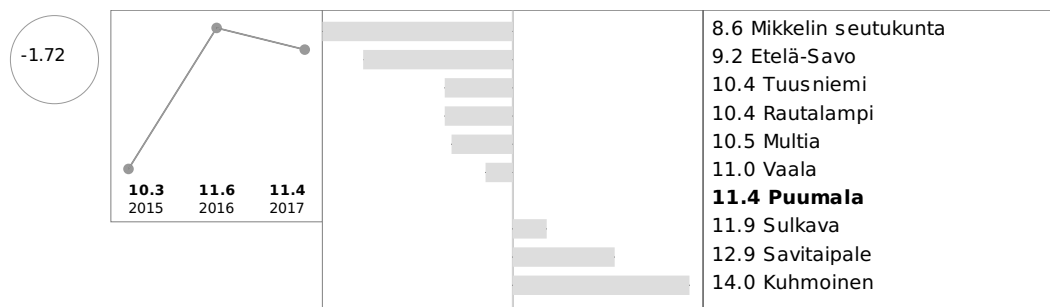
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

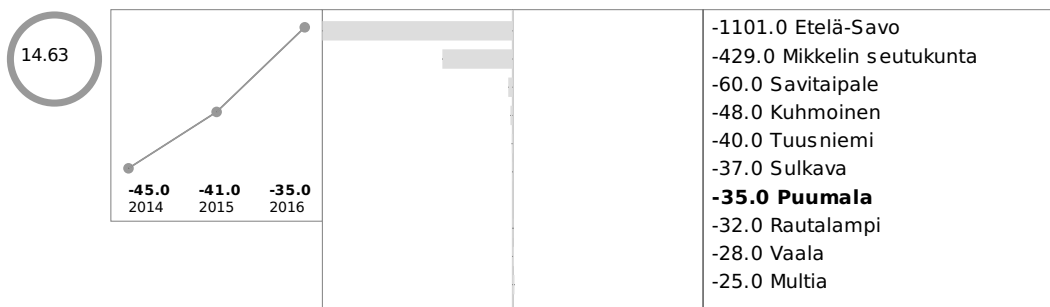
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

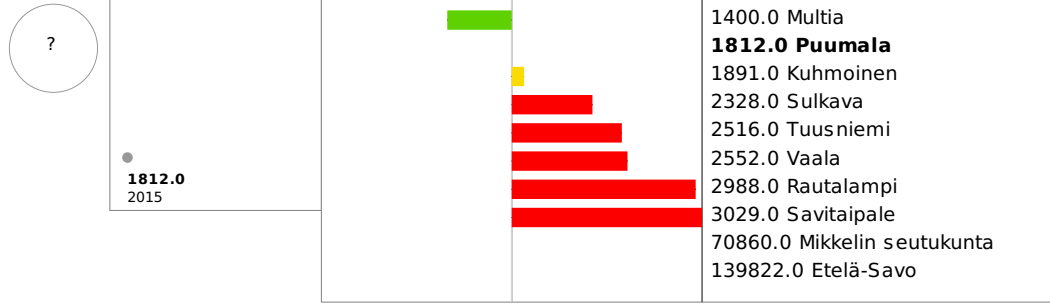
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

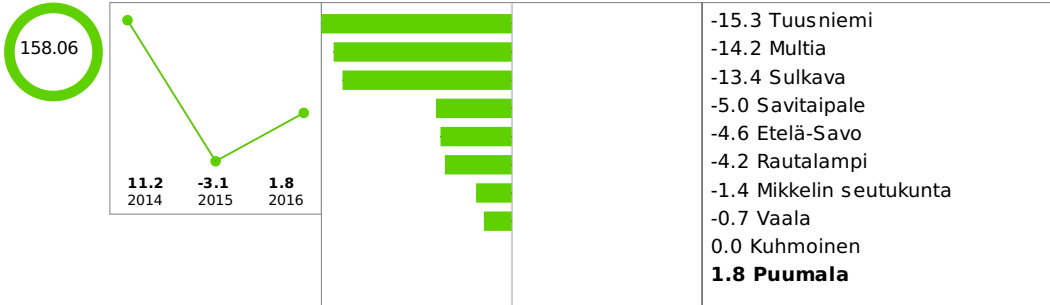
Syntyneiden enemmyys

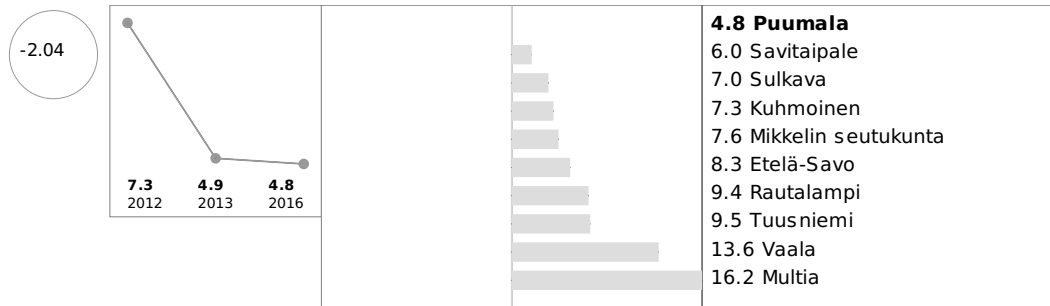
Väestöennuste 2030

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

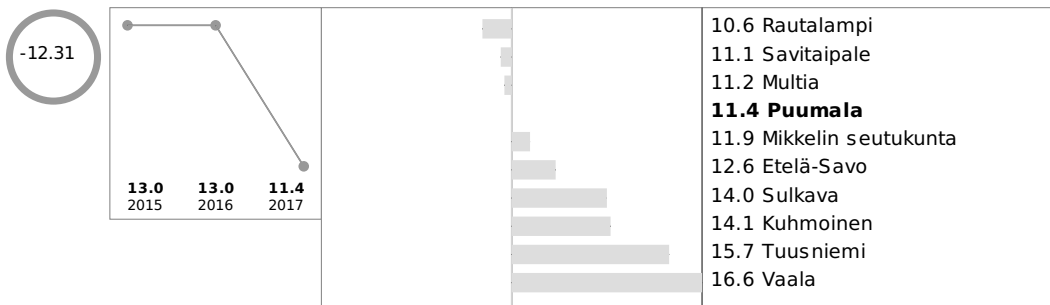

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

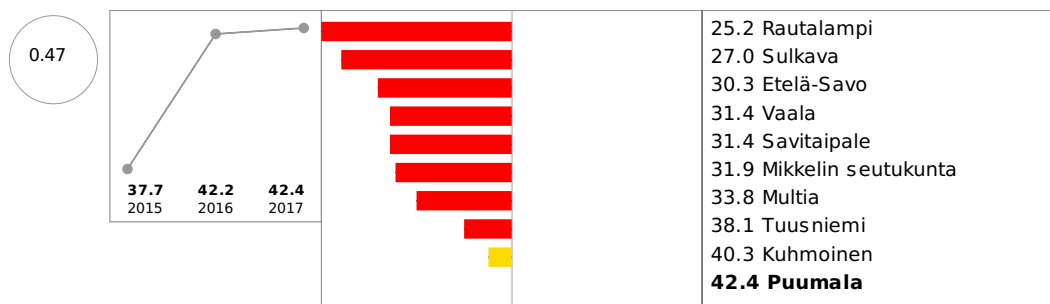

Elinvoima

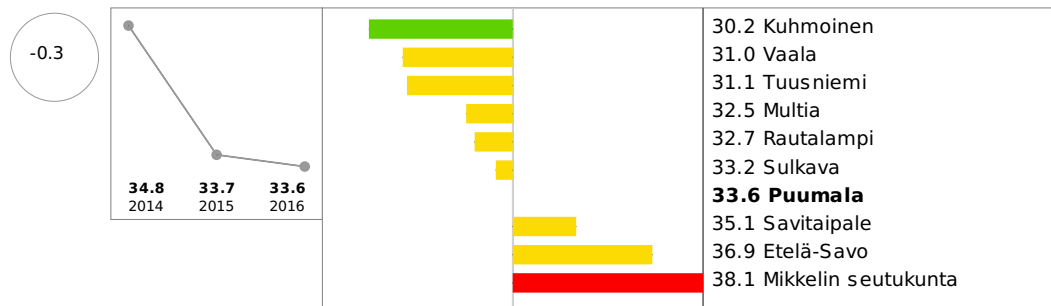
Työttömät, % työvoimasta

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Työlliset, % väestöstä

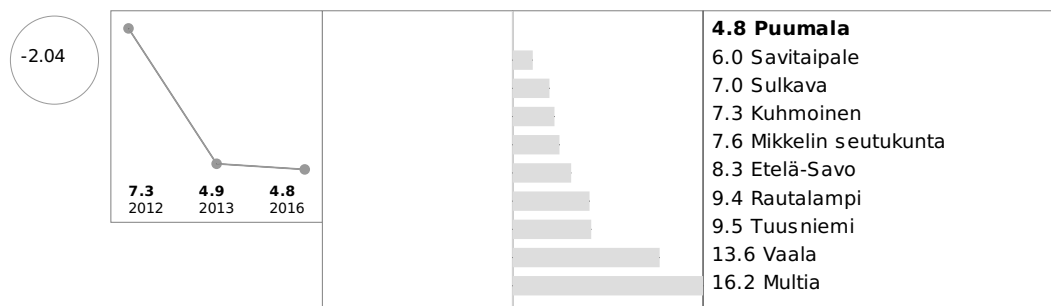
TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

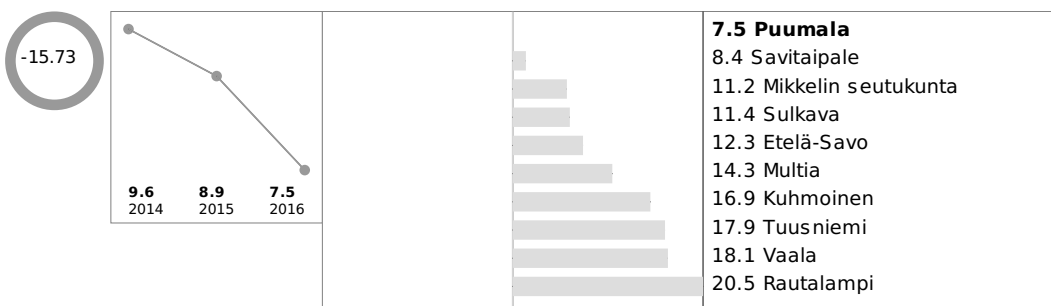
Elämänlaatu ja osallisuus

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

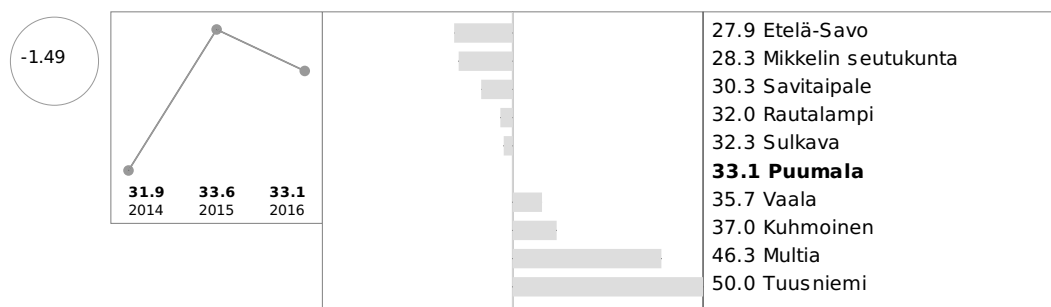

Lasten pienituloisuusaste

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Kunnan palvelut

Päivähoito

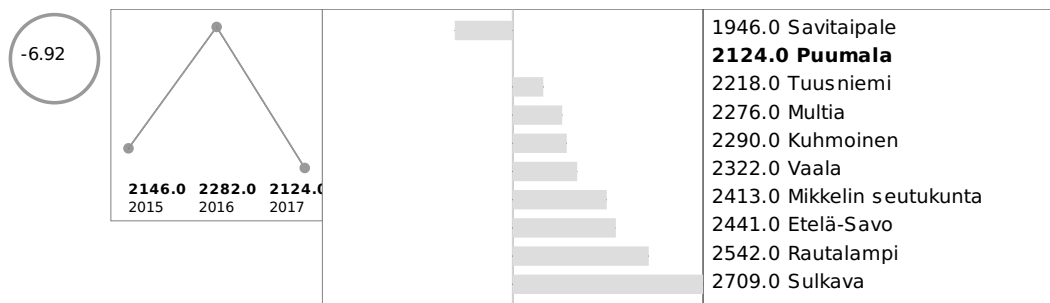
Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

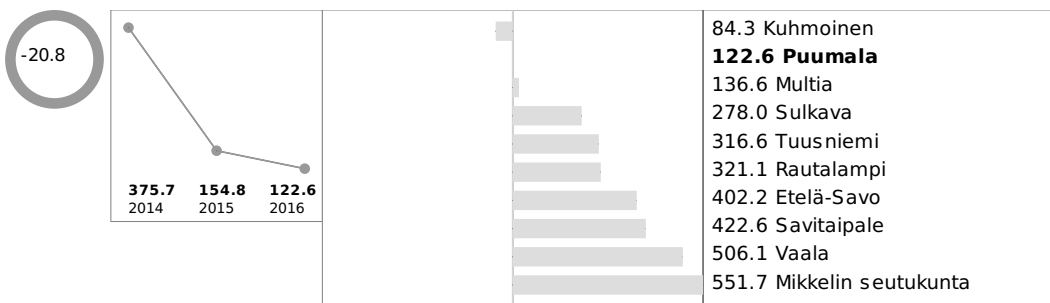
Koulu

Sosiaali- ja terveydenhuolto

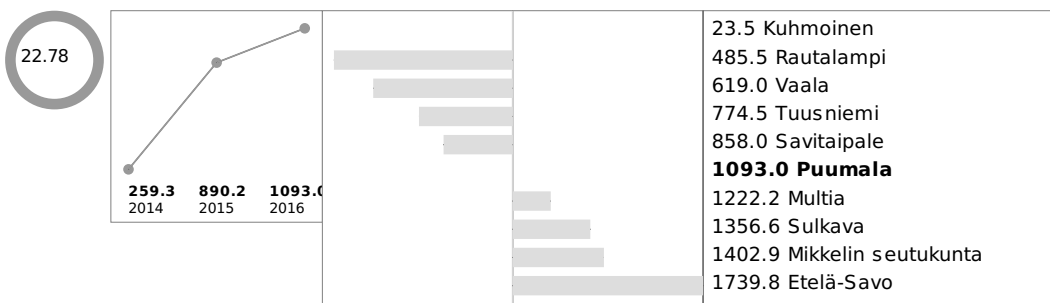
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

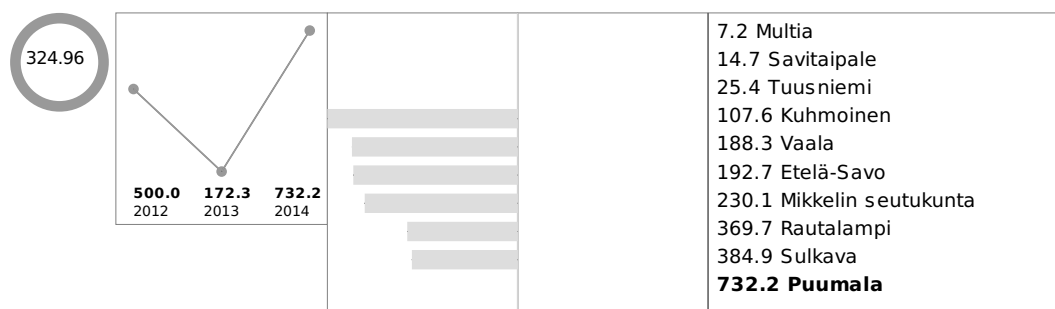
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

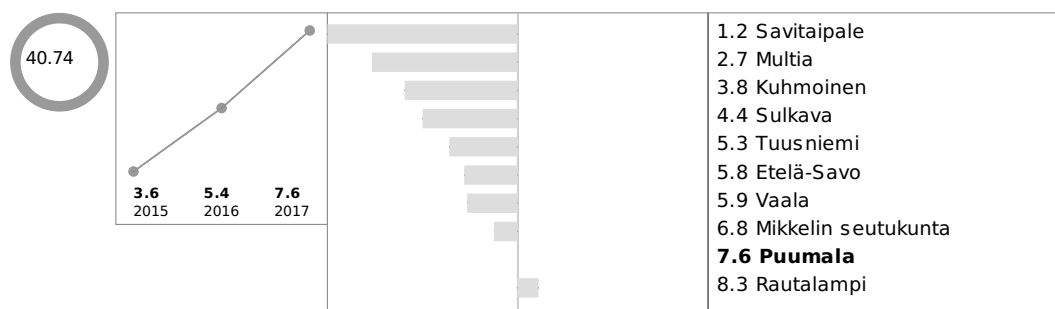
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 0 - 16-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

Lapsiperheet, % perheistä

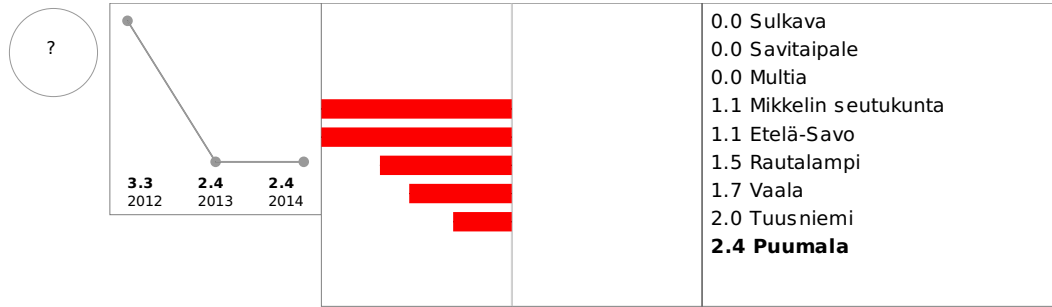
Talous

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

NUORET JA NUORET AIKUISET *Hyvinvointi*

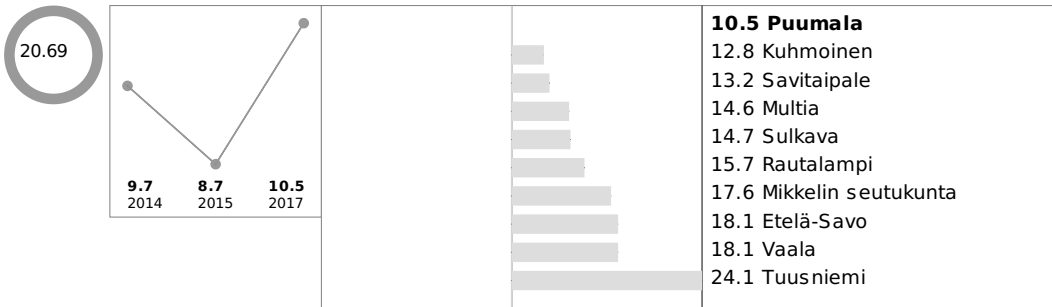
Elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

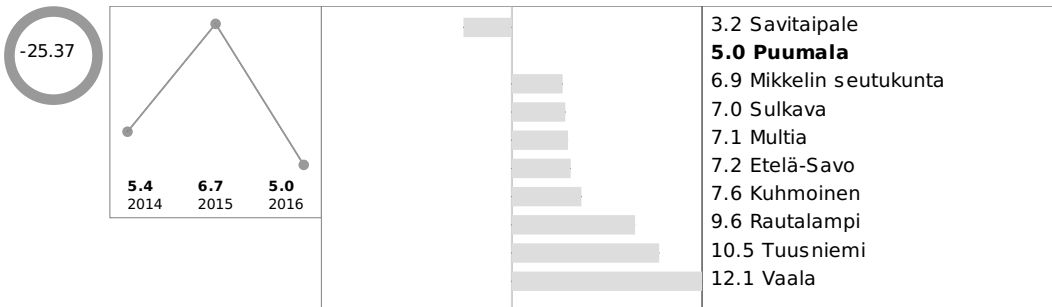

Opiskelu, työ ja toimeentulo

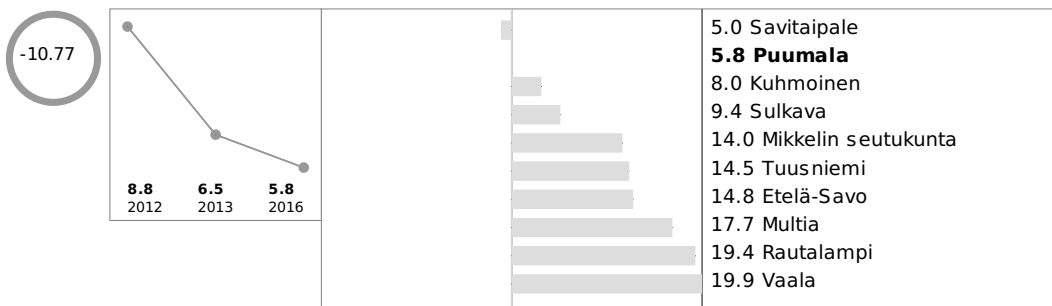
Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Muut palvelut

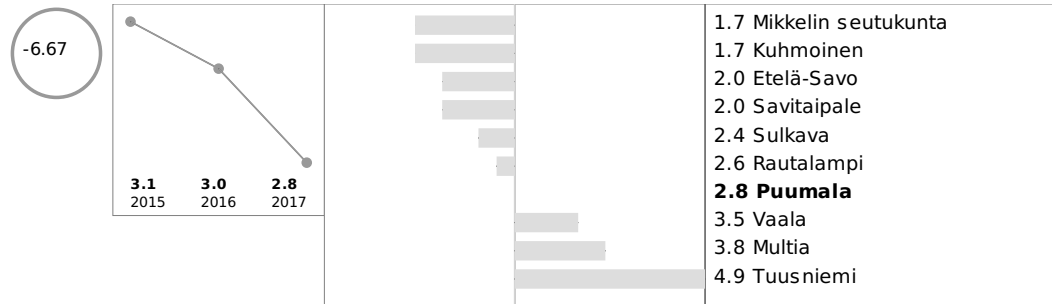
Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

TYÖIKÄISET *Hyvinvointi*

Elämänlaatu ja osallisuus

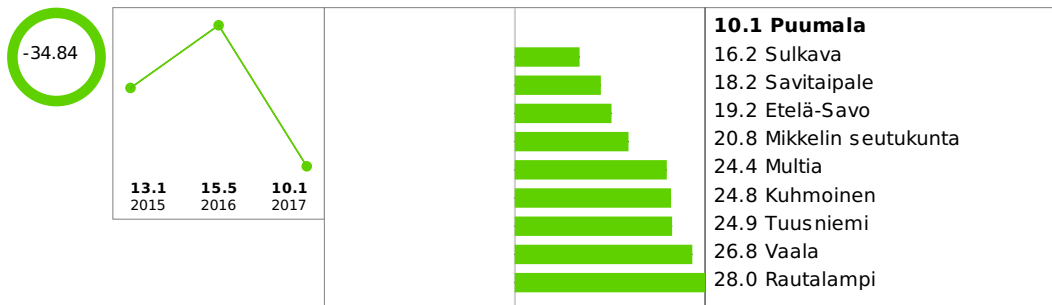
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

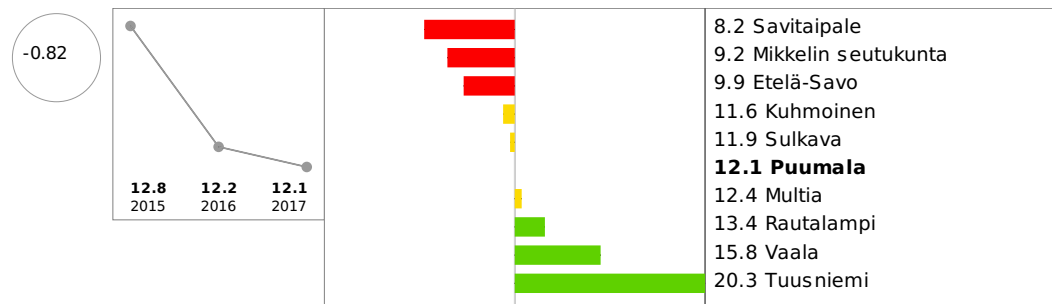
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

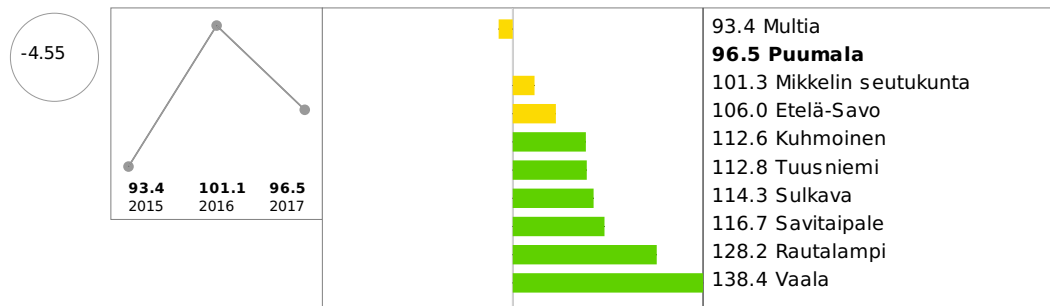
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

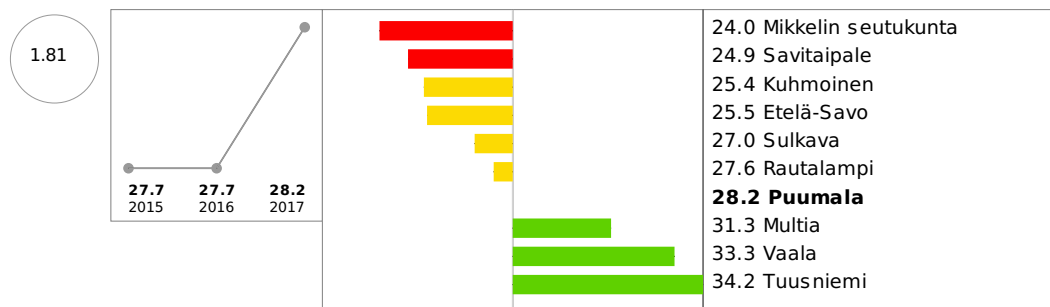
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

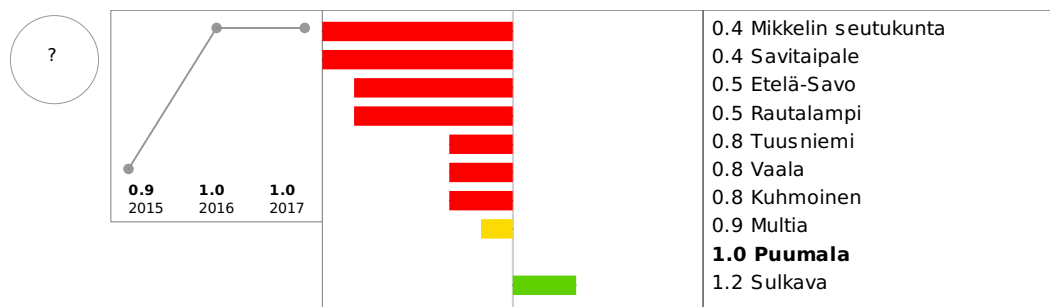
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

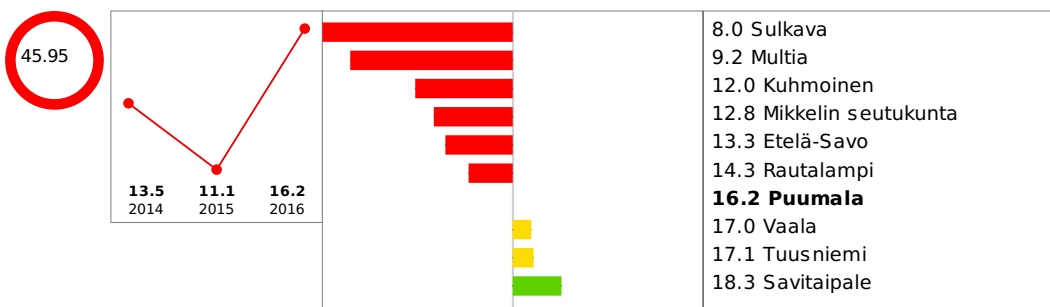
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

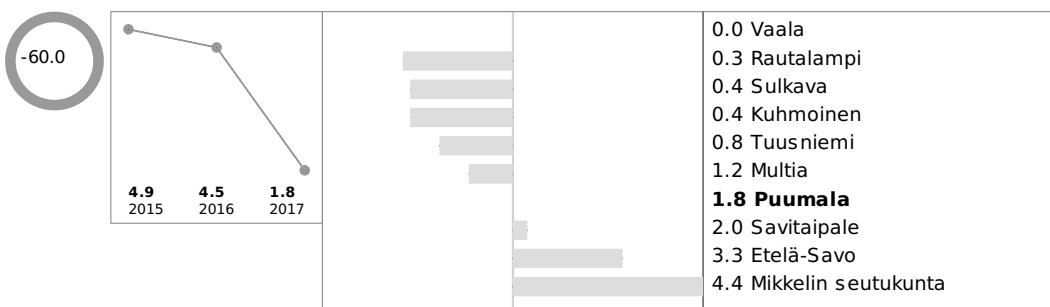
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta

Opiskelu, työ ja toimeentulo

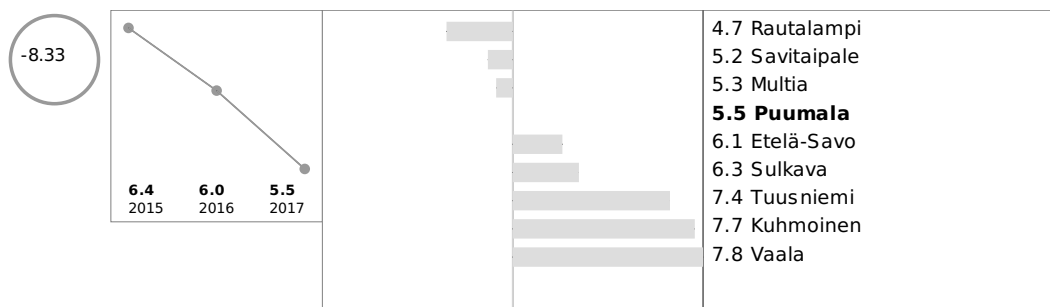
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

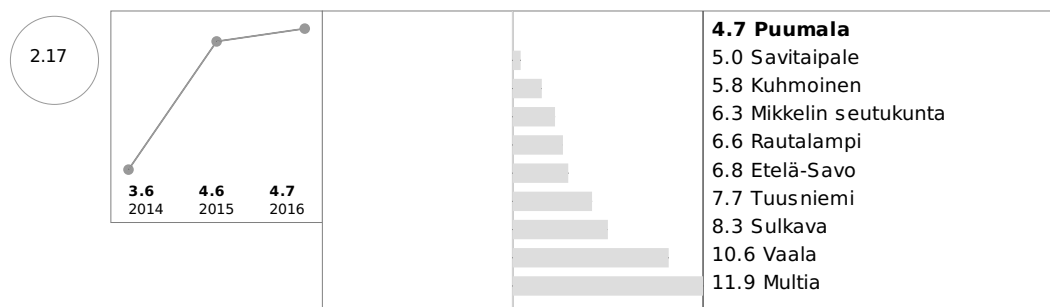
Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä

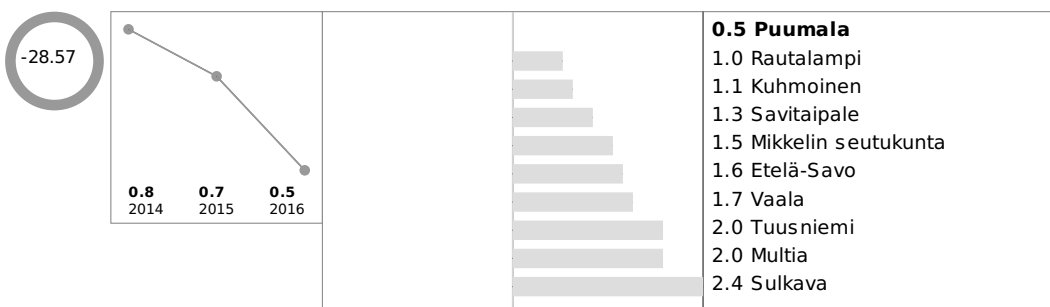
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

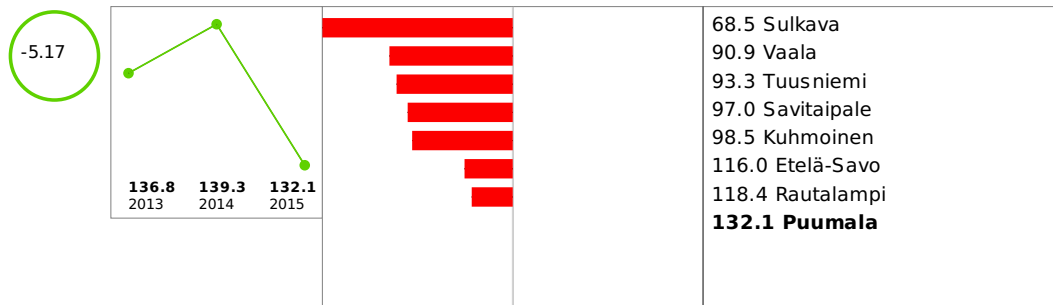
Talous

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

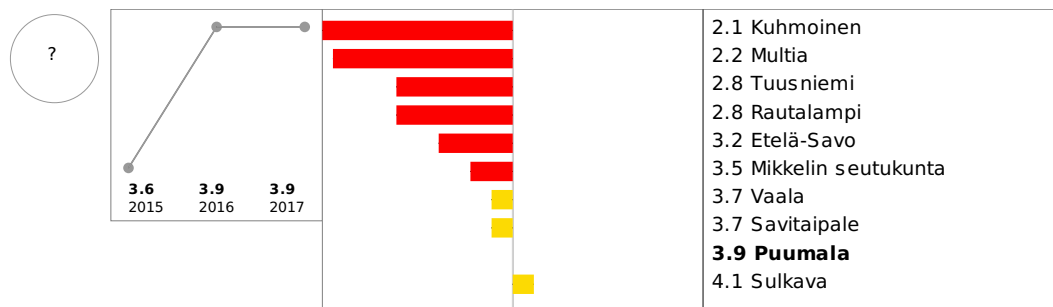
IKÄIHMISET Hyvinvointi

Elämänlaatu ja osallisuus

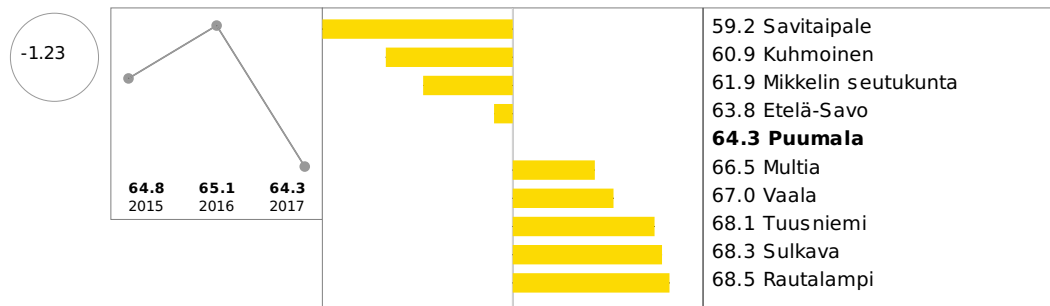
Dementiaindeksi, ikävakioitu

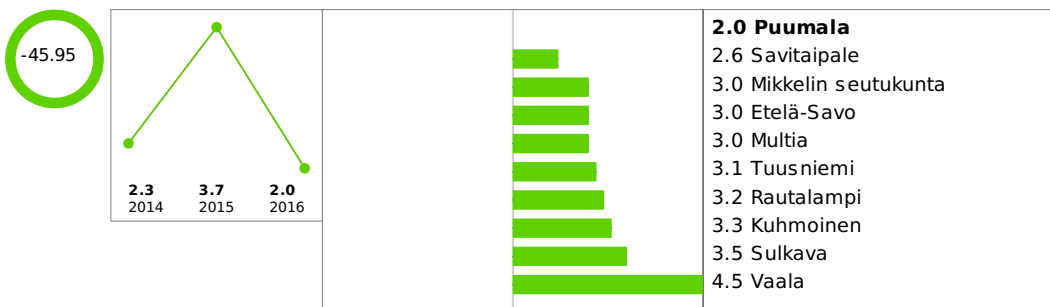
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

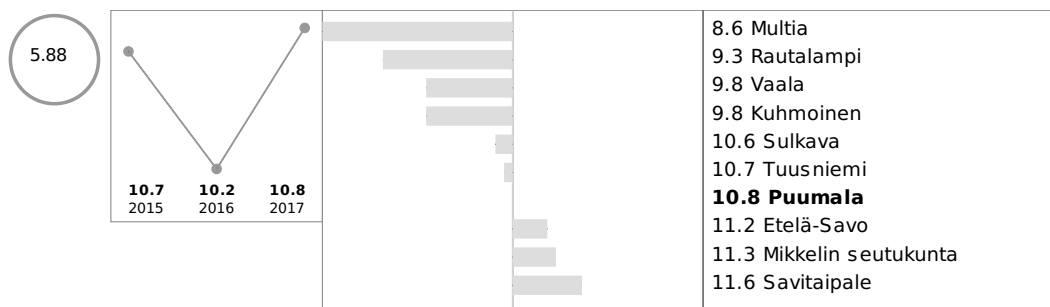
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

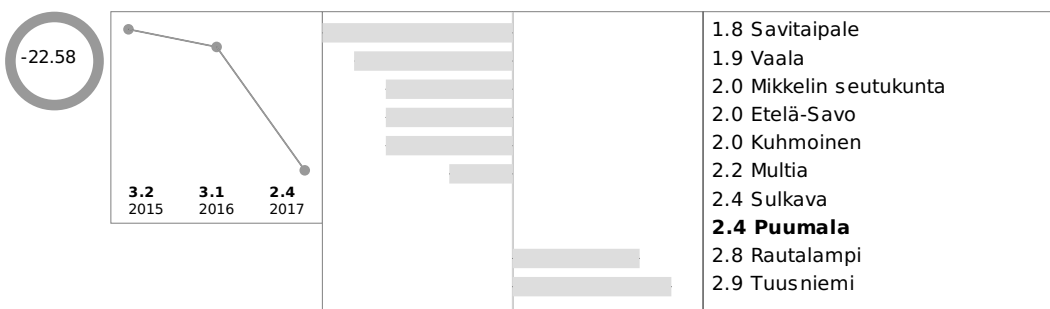

Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

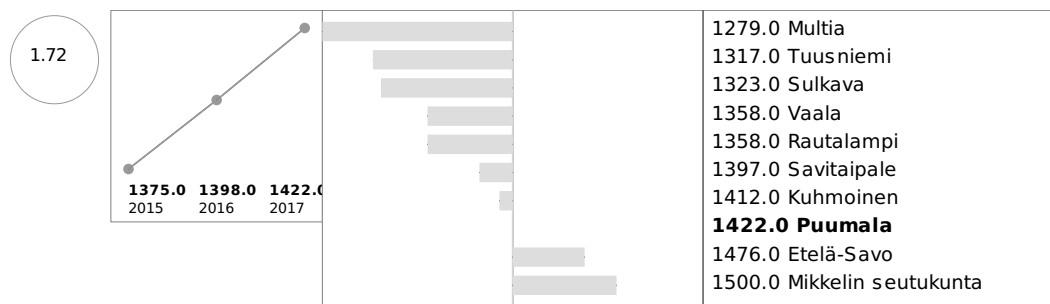

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Keskimääräiset kokonaiseläkkeet, omaa eläkettä saavat, eur/kk

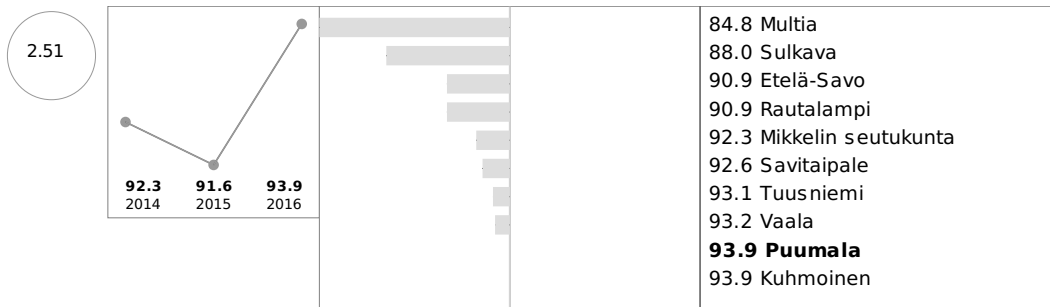

Toimeentulotukea saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

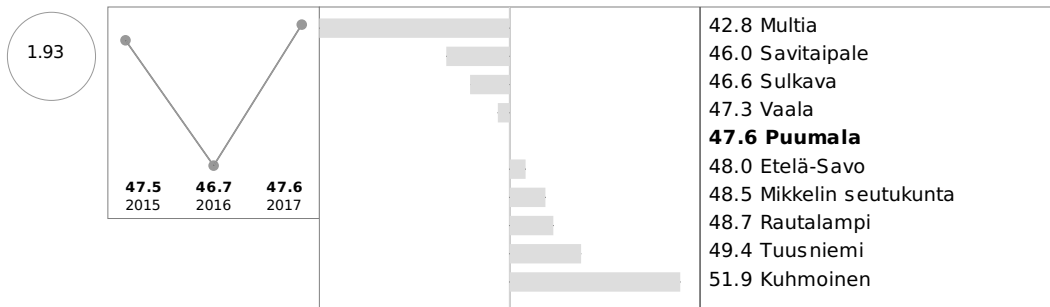

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

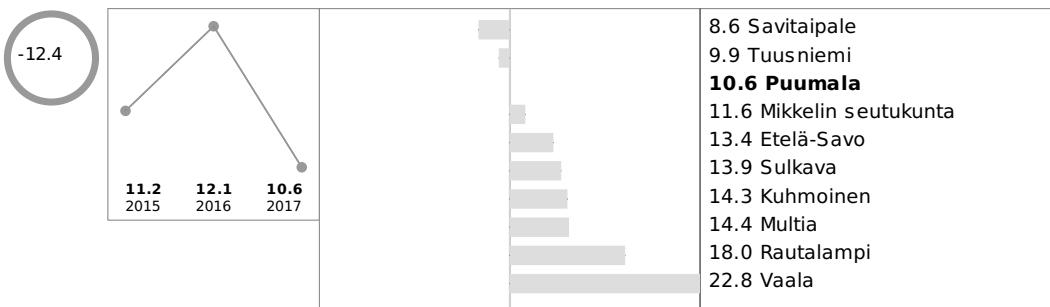
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

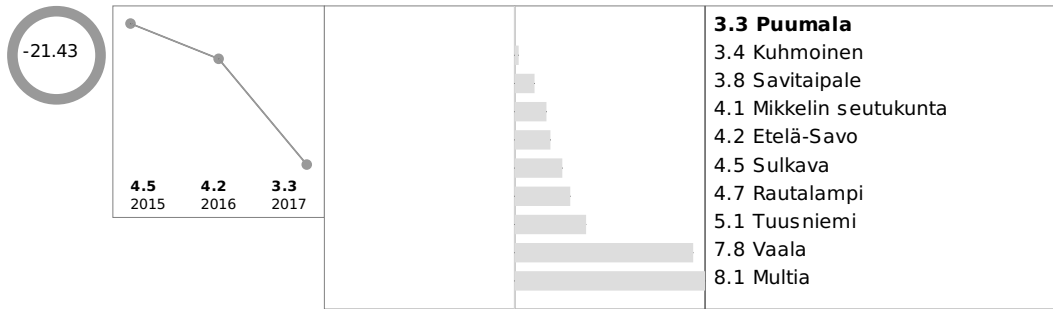
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

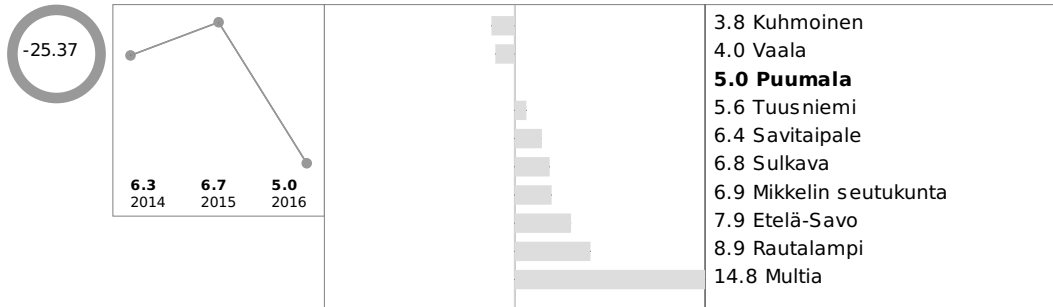
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

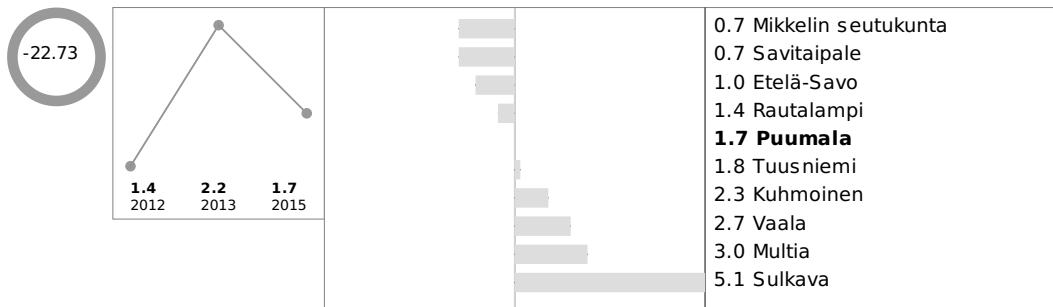
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

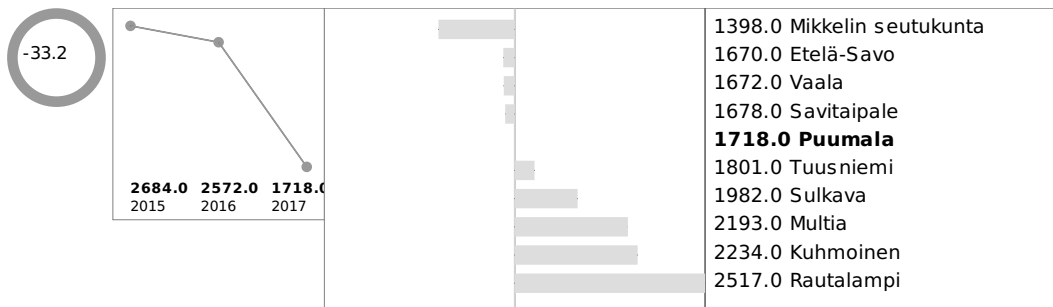
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

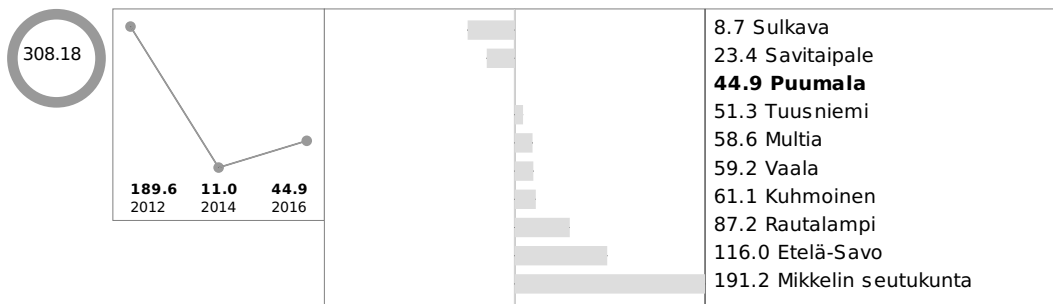
Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 75 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

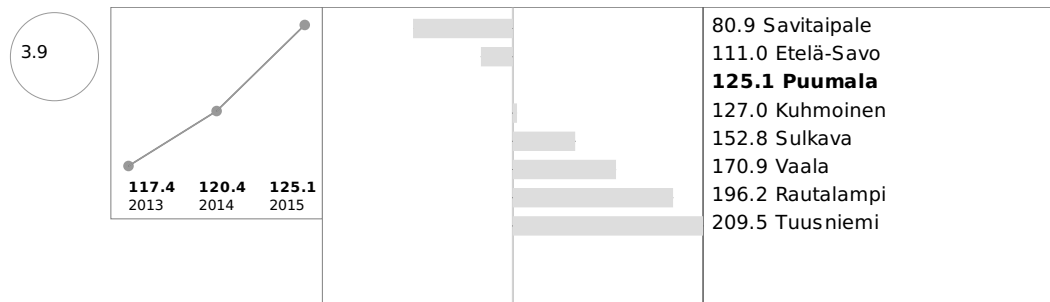
Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

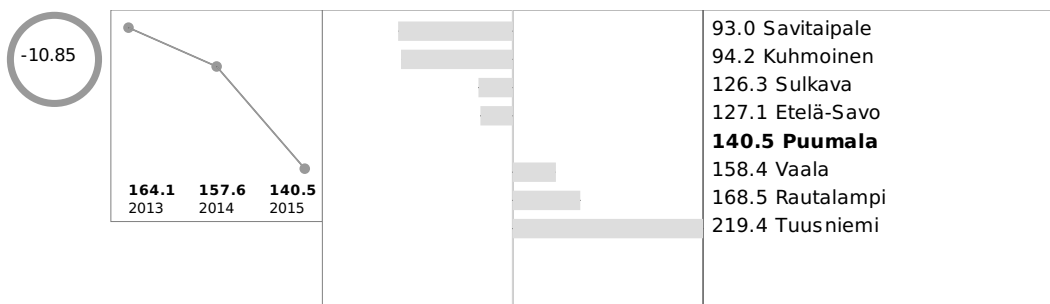
KAIKKI IKÄRYHMÄT **Hyvinvointi**

Elämänlaatu ja osallisuus

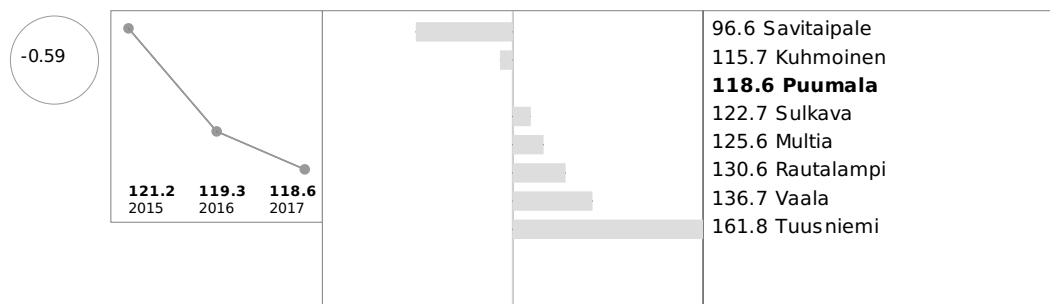
Mielenterveysindeksi, ikävakioitu

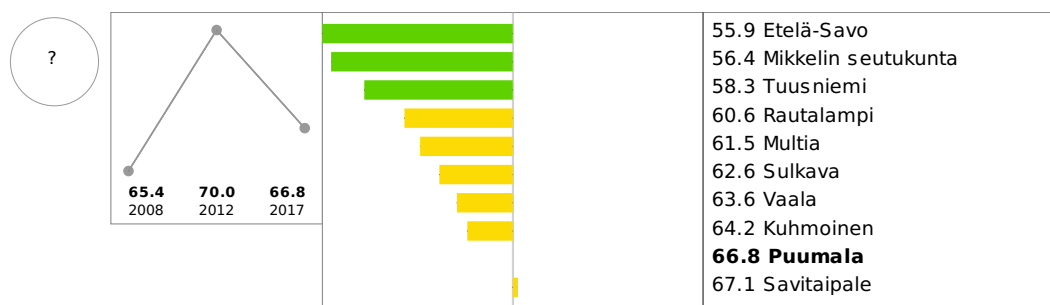
Tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, ikävakioitu

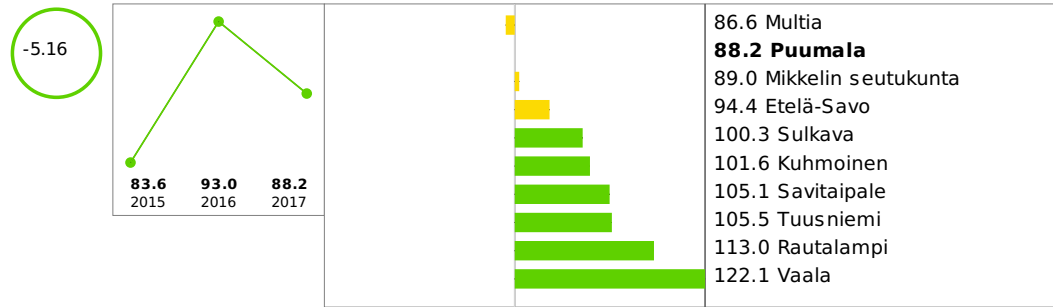
Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

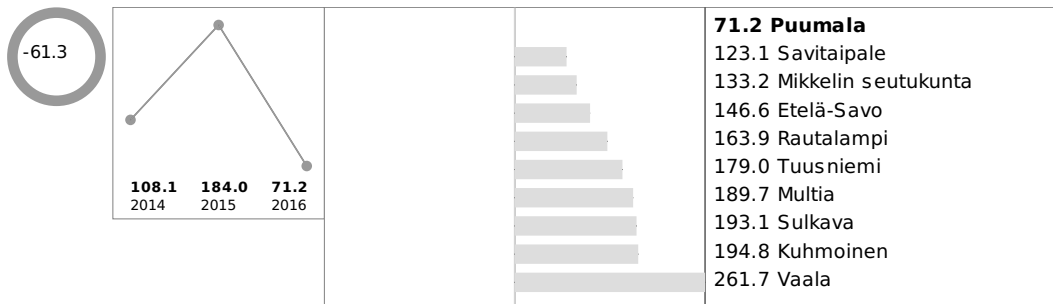
Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

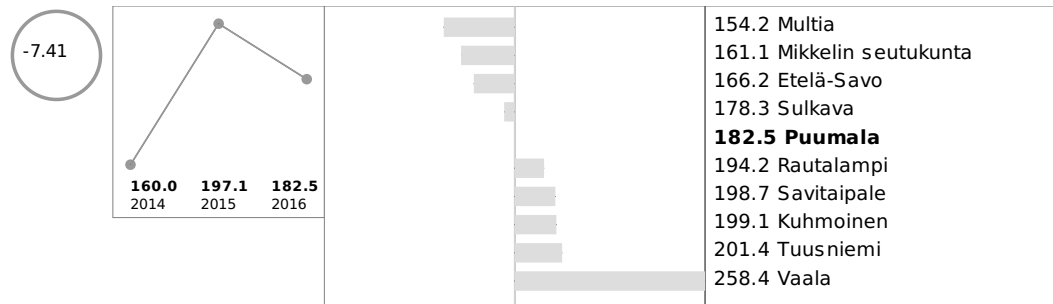
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

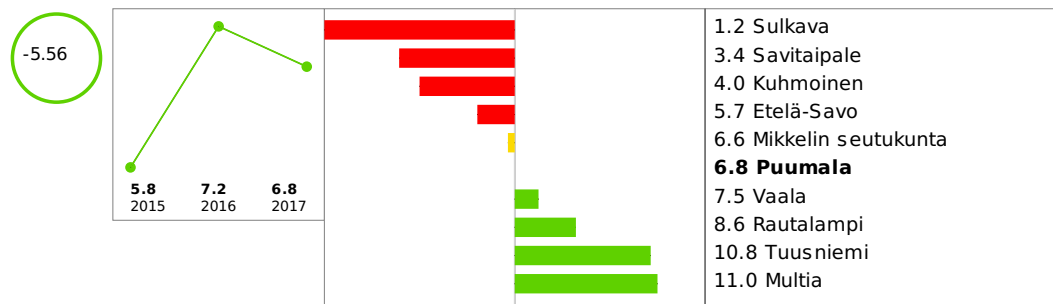
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 asukasta

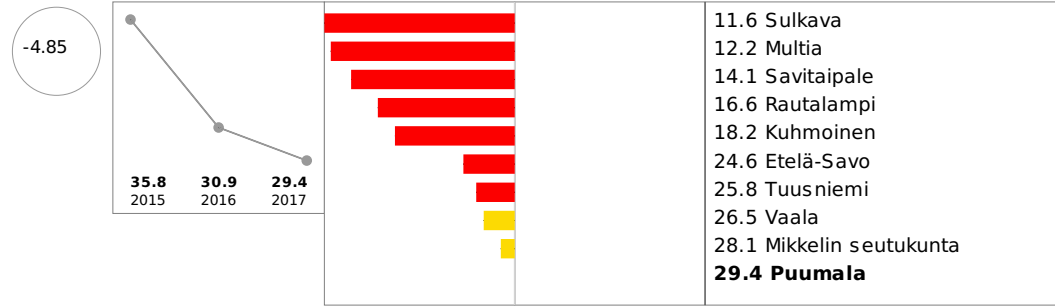
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat / 10 000 asukasta

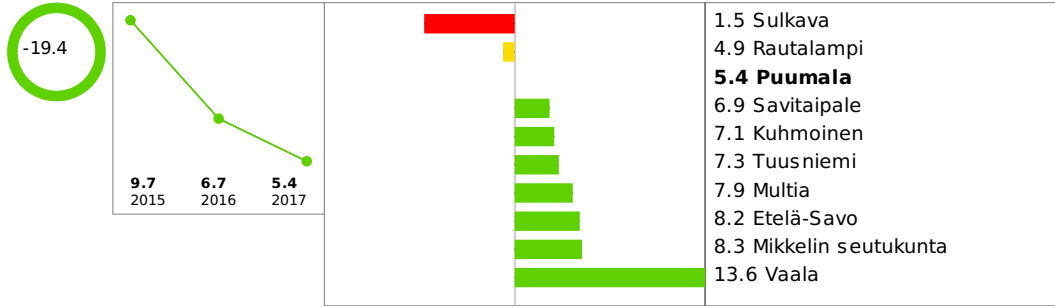
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

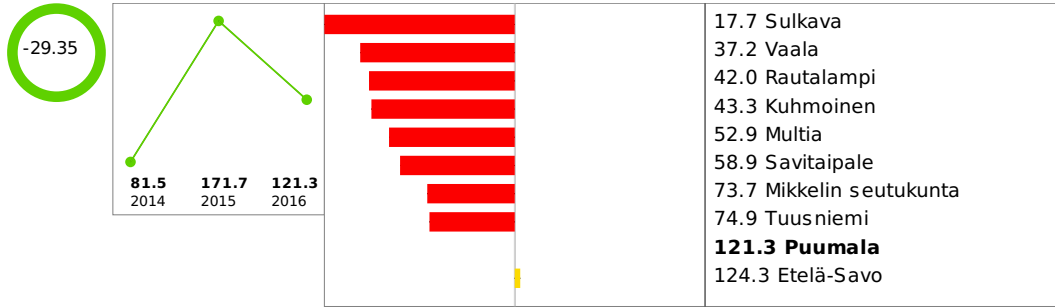
Polisiin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

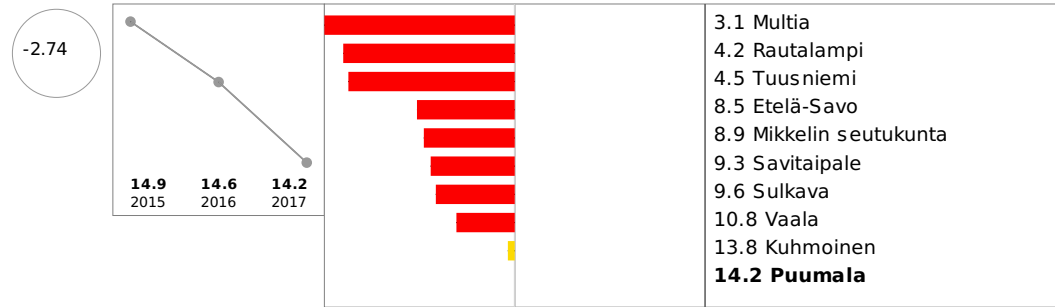
Polisiin tietoon tulleet eräät liikenne rikokset / 1 000 asukasta

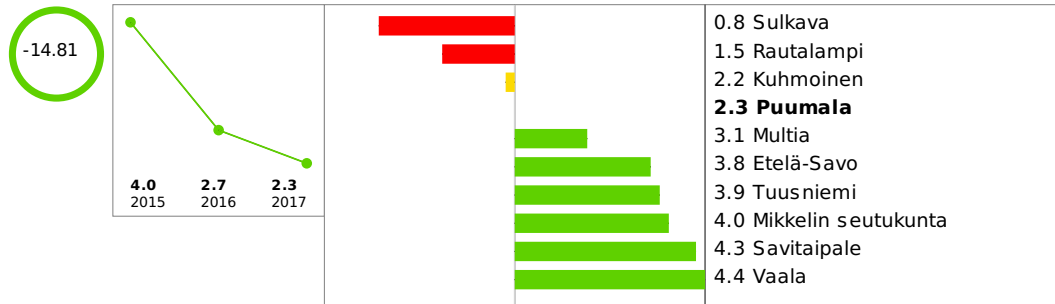
Polisiin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenne rikkomukset / 1 000 asukasta

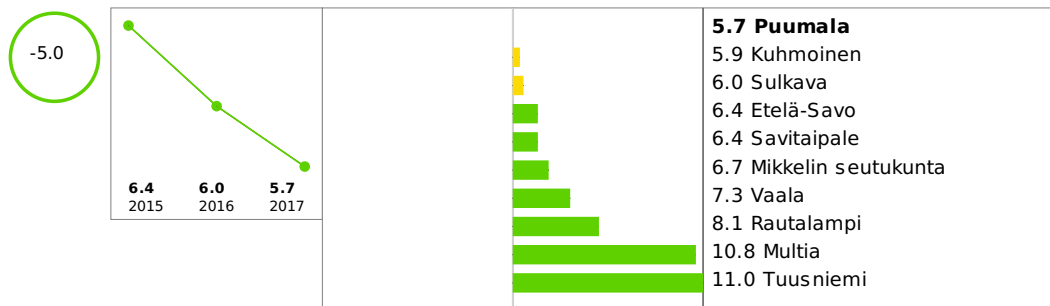
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa

Polisiin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Ahtaasti asuvat asuntokunnat, % kaikista asuntokunnista

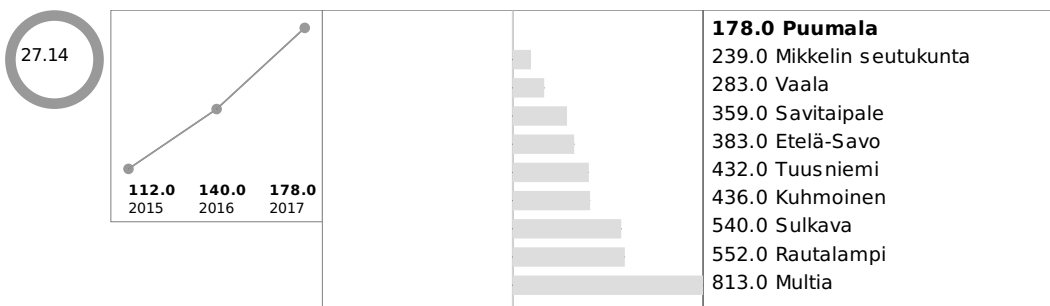
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkäri) / 1 000 asukasta

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä, % väestöstä

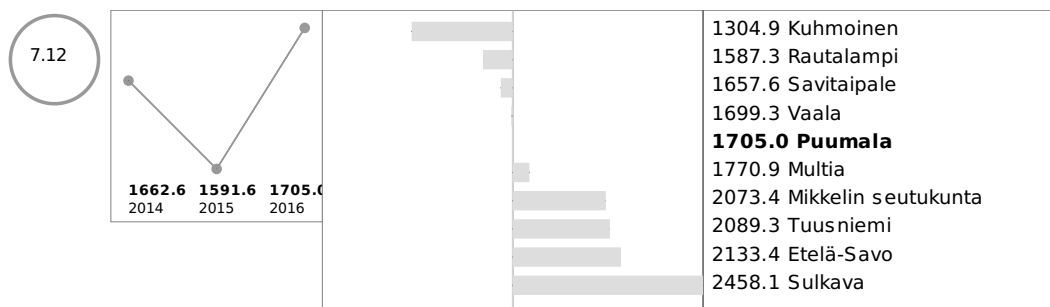
Yksityislääkärikäynneistä korvausta saaneet, % väestöstä

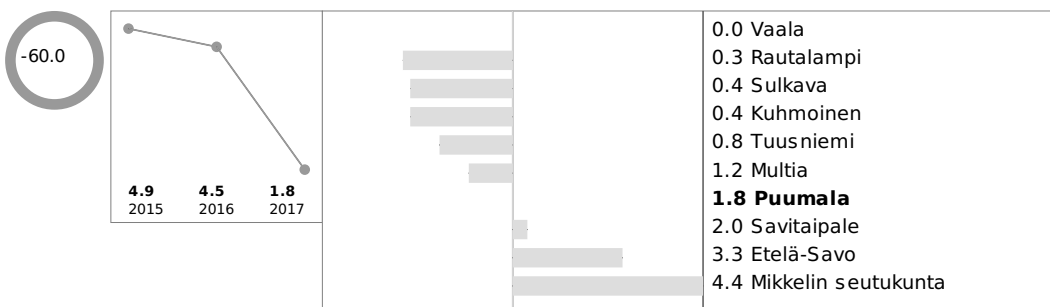
Hammaslääkäripalveluja yksityissektorilla käyttäneet (korvauksia saaneet hlöt), % väestöstä

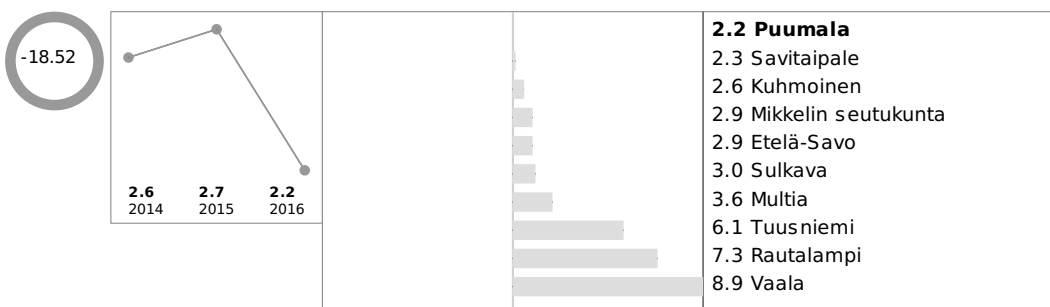
Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit / 1 000 asukasta

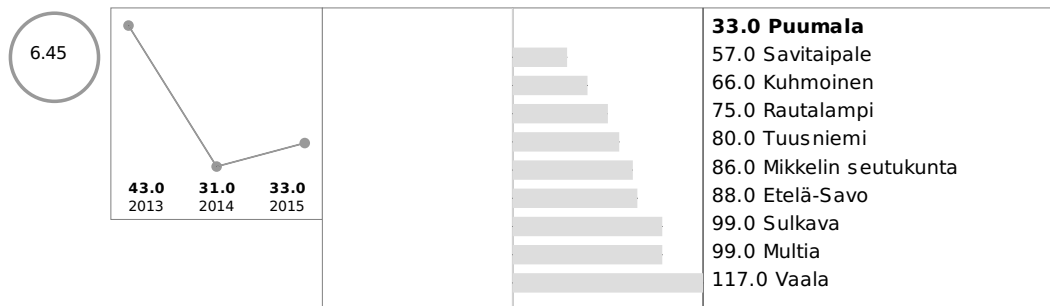
Päihdehuollon laitoksissa hoidossa olleet asiakkaat / 1 000 asukasta

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta

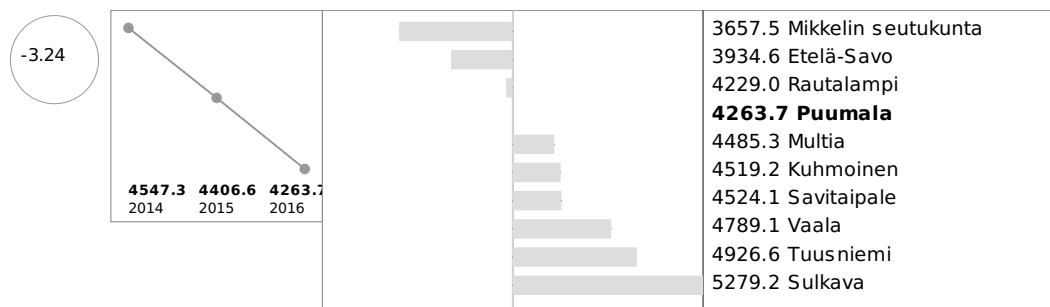
Toimeentulotuki, euroa / asukas

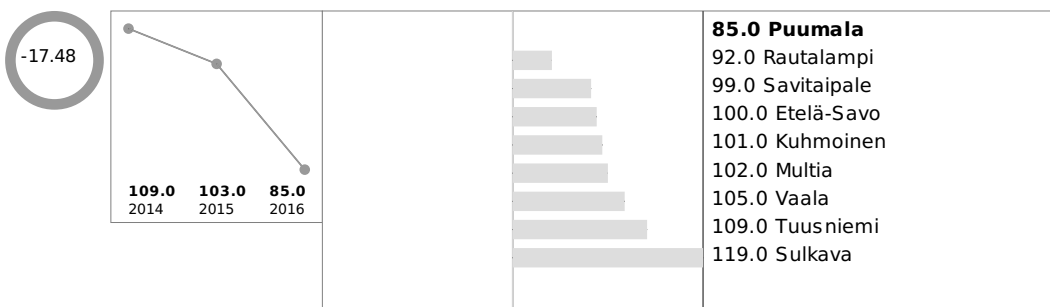
Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja taloudellisten tukitoimien menot yhteensä, euroa/asukas

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas

Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvevakioidut menot, indeksi

Vapaa-aika
Muut palvelut
Talous

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Vuosittaisen raportin tarkoituksena on se, että siinä tietoa arvioidaan lyhyen aikavälin (vuoden) näkökulmasta. Arvioinnissa keskitytään laajaan hyvinvointikertomukseen kirjattujen tavoitteiden arviointiin vuosittaisen tiedon näkökulmasta.

Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Arviointi/tilanne 2017
Puumala on Etelä-Savon paras kunta lapsiperheille ja lapsiperheiden määrä kasvaa	Lapsiperheet huomioidaan läpileikkaavasti kaikessa kunnan toiminnassa.	-	Lapsiperheiden hyvinvointi ja toimeentulo Lapsiperheiden määrä Lapsiperheiden muuttoliike	<p>- Puumalassa oli v. 2016 toimeentulotukea saaneita lapsiperheitä 4,8 % kaikista lapsiperheistä, mikä on vertailukunnista paras tulos. Etelä-Savossa luku on 8,3 %.</p> <p>- Lapsiperheitä oli 19,6 % perheistä v. 2017. Lapsiperheiden määrä on ollut laskeva ja vertailukuntien heikoin.</p> <p>- Kunta on hakeutunut Unicefin Lapsiystävällinen kunta-malliin. Syksyllä 2018 selviää, hyväksytäänkö Puumala mukaan. Malli tuo mukanaan kehitystoimenpiteitä, jotka tähtäävät lasten oikeuksien toteutumiseen.</p>
	Aktiivista ja			<p>- Vuonna 2016 pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kk työttömänä olleita oli 42,2 % kaikista työnhakijoista. Suunta oli tuolloin kasvava.</p> <p>- TEM:n tilastoista voi havaita, että pitkäaikaistyöttömien määrä on alentunut EteläSavossa vuodentakaisesta 25,5 %.</p> <p>- Kesäkuussa 2017</p>

Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee	ruohonjuuritasolla tehtävää työllisyidenhoitoa jatketaan (esim. Totta-hanke)	-	Pitkäaikaistyöttömien määrä kaikista työttömistä Absoluuttinen määrä	pitkäaikaistyöttömiä oli Puumalassa 41 ja vuoden 2018 kesäkuussa 31. - Vuoden 2017 puolivälissä Puumalassa aloitettiin TOTTA-työllisyys-hanke. Vuoden aikana kunnan maksaman työmarkkinatuen kuntaosuuden määrä on kääntynyt selvästi laskuun ja kesäkuussa 2018 Puumalan työttömyysaste oli koko maakunnan alhaisin (8,9%)
Pienituloiset, erityisesti eläkeläiset, huomioidaan paremmin	Pienituloisuus huomioidaan nykyistä paremmin kunnan palveluissa ja esimerkiksi maksuissa pelkän sosioekonomisen aseman (esim. työttömyys, eläkkeensaaja) sijaan.	-		
Kuntalaisten fyysisen terveyden edistämiseen panostetaan liikuntapalveluilla	Erityisesti fyysisiä työkykyongelmia ennaltaehkäistään laajasti vaikuttavilla liikuntapalveluilla, joiden käyttö on kuntalaisille helppoa ja edullista.	-	Työkyvyttömyyseläkeläisten määrän kehitys, erityisesti TULES ja verenkiertoelinten sairauksien osalta.	- Puumalassa vuonna 2017 sai työkyvyttömyyseläkettä 12,1 % 25 - 64-vuotiaista. TK-eläkettä saavien osuus on ollut laskeva. Samoin on, kun tarkastellaan mt- ja tules-perustein myönnettyjä eläkkeitä.
Tarve päihdehuollon laitoshoidolle vähenee	Matalan kynnyksen päihdepalvelujen tarjonta paikallisesti	-	Päihdehuollon laitoshoitopäivät/asukas	- päihdehuollon laitoshoidossa olleiden määrä on merkittävästi vähentynyt vuodesta 2016 vuoteen 2017
Panostetaan entistä vahvemmin	Muistiseulontojen vahvistaminen	-		- Muistiseuloja tehdään Puumalassa palvelukeskuksessa ja LA-paikoilla tarpeen mukaan, arviolta 20-40 vuodessa. Terveysaseman vastaanotolla tehdään seuloja n. 60 vuodessa ja kotihoidossa n. 60-70 vuodessa. Lisäksi

ikäihmisten: - Muistisairauksien varhaiseen havaitsemiseen - Fyysisen toimintakyvyn ylläpitoon - Mielenterveysongelmien ehkäisyyn	Ikäihmisten omatoimisuuteen ja liikuntaan kannustaminen Kuntalaisten sosiaalisen kanssakäymisen edesauttaminen eri muodoin		tehdään pienempiä MMSE ja MoCA- tutkimuksia sekä laajempia CERAD- tehtäväsarjoja. - Kunnon Puumala - hanke järjestänyt ikäihmisille liikuntaryhmiä - Essoten Puumalan hyvinvointiasemalla fysioterapeutti huomionut hyvin ikäihmisten toimintakyvyn vahvistamisen - Kylätuvan toiminta tukee sosiaalisen kanssakäymisen vahvistumista
---	--	--	--

Toimivat ja taloudellisesti järjestetyt peruspalvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Arviointi/tulos
Kuntalaiset ovat tyytyväisiä palveluihinsa.	Tyytyväisyyttä seurataan esimerkiksi asukaskyselyin.	-	Toteutettujen asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset	- ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä tehdystä asiakastyytyväisyyskyselystä käy ilmi, että valtaosin kuntalaiset ovat tyytyväisiä palveluihin. Kehittämiskohteita: 1. Asiointiliikenteen aikataulua esitetään sovitettavaksi yhteen muiden palveluiden aikataulujen kanssa 2. Liikuntapalveluille, kirjaston ja kansalaisopiston palveluilla on suuri kysyntä. Palveluiden saatavuutta esitetään joustavoitettavan. 3. enemmän jätteen lajittelumahdollisuuksia ja jätehuoltopisteiden siisteyden on kiinnitettävä huomiota - Puumalan perhepalveluita

				tarkastelleessa opinnäytetyössä todetaan, että lapsiperheiden palveluihin ollaan hyvin tyytyväisiä. Kehittämisen tarve on perheille kotiin annettavassa tuessa.
Ennaltaehkäisyllä saadaan vähennettyä palvelujen tarvetta		-	Tarvevakioidut sote-menot alle maan keskiarvon	- Toteutui vuonna 2016. Indeksiluku 85.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Hyvinvoinnin tilassa tapahtuneet positiiviset muutokset:

- Puumalalaisten hyvinvoinnin tila on valituilla mittareilla tarkasteltuna yleisesti ottaen kohentunut.
- Työllisyyskehitys on ollut positiivista ja pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen on todennäköisesti juuri yksilötasolla tapahtuneen hanketyön ja työpajatoiminnan tulosta.
- Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on laskenut niin kokonaisuudessaan kuin mt- ja tules-perustein myönnettyissä eläkkeissä.

Kehitystarpeet:

- Lapsiperheiden suhteellinen osuus kaikista perheistä on jatkanut laskuaan syntyvyyden ohessa. Tämä on yksi keskeisin Puumalan väestörakennetta muokkaava ja tulevaisuuden kehitystä määrittävä tekijä. Lapsiperheiden palveluiden kehittämisessä on tehty pitkäjänteistä työtä. Käytössä on kannustimina osittain maksuton varhaiskasvatus ja kotihoidontuen kuntalisä sekä helposti saavutettavissa olevat lapsiperheiden muut palvelut.
- Puumalan tilastoissa näkyy runsas alkoholin kulutus ja liikenne- sekä omaisuusrikokset. Todennäköisesti alkoholin kulutuksessa näkyy se, että kesäaikaan Puumalan väkiluku moninkertaistuu ja kysyntä kasvaa. Omaisuus- ja liikenne-rikosten takana olnee samat syyt ainakin osittain.
- Yhdessä Essoten kanssa etenkin ennaltaehkäisevien toimien suunnittelemiseksi on syytä kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin
 - Dementiaindeksi on edelleen koholla. Tulos ei selity väestön ikärakenteella, vaan muilla syillä, joita on syytä selvittää
 - Vammoista ja myrkytyksistä aiheutuu Puumalassa verrattain paljon sairaalahoitajaksoja ja ne näkyvät myön menetettyinä elinvuosina.
 - Nuorisopsykiatrian avohoitokäyntien ja alle 16-vuotiaiden psykiatrian laitoshoitopäivien kasvukehitys vaatii laajempaa selvittämistä

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VUODELLE 2018

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Hyvinvointikertomus on hyväksytty elokuussa 2017, jolloin voimassa oli vielä edellinen kuntastrategia. Tämä strategia sisälsi neljä kulmakiveä:

Kulmakivi 1: Elinkeinojen, yrittäjyyden, ympäristön puhtauden ja matkailun edistäminen.

Kulmakivi 2: Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen.

Kulmakivi 3: Monipuoliset ja viihtyisät vapaa-ajan ja vakituisen asumisen mahdollisuudet keskellä puhdasta Saimaata.

Kulmakivi 4: Toimivat ja taloudellisesti järjestetyt peruspalvelut.

Keväällä 2018 hyväksytyn kuntastrategian visio on "Saaristokunta Puumala on vuonna 2025 uuden työn ja rohkeiden ratkaisujen kunta, joka on hyvinvoivien ihmisten koti Saimaalla". Kuntastrategian jakaantuu viitteen painopisteeseen, tavoitteisiin ja niitä toteuttaviin toimenpiteisiin. Painopisteet ovat hyvinvointi, lapsiperheet, laatuasuminen, yrittäjyys ja Saimaa.

Kuntalaisten hyvinvointia koskevat tavoitteet koskevat etenkin hyvinvointi, laatuasuminen ja lapsiperheet -painopisteitä. Kuntastrategiasta on poimittu ko. tavoitteet oheen. Hyvinvointisuunnitelma 2018 on laadittu hyvinvointikertomuksen tavoitteiden pohjalle, mutta sitä on päivitetty hieman uuden strategian pohjalta.

Painopiste: Lapsiperheet

Tavoite: Lapsiystävällinen sujuvan arjen asuinpaikka

Tavoite: Toiselle asteelle siirtyvää nuorta ja hänen perhettään tuetaan

Painopiste: Hyvinvointi

Tavoite: Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen

Tavoite: Kiusaamiseen puututaan välittömästi

Painopiste: Laatuasuminen

Tavoite: Asuinympäristöt ovat turvallisia, terveitä ja yhteisöllisiä

Tavoite: Esteetön koti on helposti saatavilla

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Puumalan kunnan ikäihmisten strategia 2010-2016 (päivitettävä)

Mikkelin seudun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma on päivitetty vastaamaan kuntastrategiaa. Vuonna 2017 hyvinvointikertomuksessa valtuustokaudelle hyväksytyt tavoitteet ovat edelleen relevantteja ja suunnitelma on laadittu niiden pohjalle tavoitteita ja toimepiteitä päivittäen.

Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Puumala on Etelä-Savon	Lapsiperheet		Lapsiperheiden

paras kunta lapsiperheille ja lapsiperheiden määrä kasvaa	huomioidaan läpileikkaavasti kaikessa kunnan toiminnassa.		hyvinvointi ja toimeentulo Lapsiperheiden määrä Lapsiperheiden muuttoliike
Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee	Aktiivista ja ruohonjuuritasolla tehtävää työllisydenhoitoa jatketaan (esim. Totta-hanke)		Pitkäaikaistyöttömien määrä kaikista työttömistä Absoluuttinen määrä
	Kasvupalvelulain jälkeiseen tilanteeseen varautuminen. Työllistymisen tuen järjestäminen Puumalassa.		
Pienituloiset, erityisesti eläkeläiset, huomioidaan paremmin	Pienituloisuus huomioidaan nykyistä paremmin kunnan palveluissa ja esimerkiksi maksuissa pelkän sosioekonomisen aseman (esim. työttömyys, eläkkeensaaja) sijaan.		
Kuntalaisten fyysisen terveyden edistämiseen panostetaan liikuntapalveluilla	Erityisesti fyysisiä työkykyongelmia ennaltaehkäistään laajasti vaikuttavilla liikuntapalveluilla, joiden käyttö on kuntalaisille helppoa ja edullista.		Työkyvyttömyyseläkeläisten määrän kehitys, erityisesti TULES ja verenkierroelinten sairauksien osalta.
	Tunnistetaan ja tuetaan vähän liikkuvia henkilöitä.		
Tarve päihdehuollon laitoshoidolle vähenee	Matalan kynnyksen päihdepalvelujen tarjonta paikallisesti		Päihdehuollon laitoshoitopäivät/asukas
Panostetaan entistä vahvemmin ikäihmisten: - Muistisairauksien varhaiseen havaitsemiseen - Fyysisen toimintakyvyn ylläpitoon	Muistiseulontojen vahvistaminen		
	Ikäihmisten omatoimisuuteen ja liikuntaan kannustaminen		

- Mielensterveysongelmien ehkäisyyn	Kuntalaisten sosiaalisen kanssakäymisen edesauttaminen eri muodoin		
Toiselle asteelle siirtyvää nuorta ja hänen perhettään tuetaan	Etsivä nuorisotyö ja koulunsa keskeyttäneiden tukeminen yhdessä sote-palveluiden sekä työvoimapalveluiden, kuntoutuspalveluiden ja Ohjaamo-palveluiden kanssa		Nuorisotyöttömyys Koulunsa keskeyttäneiden nuorten osuus

Toimivat ja taloudellisesti järjestetyt peruspalvelut

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Kuntalaiset ovat tyytyväisiä palveluihinsa.	Tyytyväisyyttä seurataan esimerkiksi asukaskyselyin.		Toteutettujen asiakastyytyväisyyskyselyjen tulokset
Ennaltaehkäisyllä saadaan vähennettyä palvelujen tarvetta.	Kunnan ja Essoten yhteistyö etenkin vammojen ja myrkytysten ehkäisyssä sekä mielensterveyden tukemisessa.		Tarvevakioidut sote-menot alle maan keskiarvon
Asuinympäristöt ovat turvallisia, terveellisiä ja yhteisöllisiä	Toteutetaan turvallisuuskartoitus kaikkien liikenneväylien osalta		
Esteetön koti on helposti saatavilla	Jatketaan Kunnan Puumala -hankkeessa toteutettujen kotikartoitusten tekemistä		

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

7 Suunnitelman laatijat

8 Suunnitelman hyväksyminen